

Respectats i lliures

L'adolescència és aquella etapa de la vida en què l'ésser humà adquireix més responsabilitats per, al capdavant, esdevenir una persona respectada i lliure. I aprendre a ser responsable i, per tant, respectat i lliure, en un entorn on sempre hi ha hagut algú protegint i vetllant cada pas i cada ensopagada, algú que satisfecia qualsevol necessitat i que evitava les situacions desagradables, no ha de ser fàcil.

Ser responsable vol dir, sobretot, saber assumir les conseqüències, bones o dolentes, dels propis actes. I aconseguir-ho és un dels principals aprenentatges a què s'enfronta l'adolescent, tant a l'institut com, sobretot, a casa. Molts, per desgràcia, mai no n'aprendran. Altres, en canvi, n'han hagut d'aprendre prematurament, a causa de les bufetades que, en alguns casos, dona la vida quan encara no tocava. Sovint, els pares amb mala consciència per no haver dedicat prou temps a l'educació dels fills han mirat de compensar aquesta mancança amb un excés de protecció que, a l'hora de la veritat, només ha servit per fer pujar nens consentits als quals, en fer-se grans, ha resultat especialment difícil l'adquisició de responsabilitats. Per altra banda, si qui exerceix de model (pares, professors, entrenadors) no és conscient de la seva influència en el procés d'aprenentatge de l'adolescent, després no ha de pretendre exigir qui sap què.

El cas, però, és que en el món occidental s'ha passat de no contemplar l'existència dels adolescents (pensem que no fa pas tant, sobretot en zones rurals, els nens es feien grans de cop, sense que ningú estigués pendent dels seus canvis hormonals) a diagnosticar-los tota mena de patologies vinculades a l'etapa inevitable que implica fer-se gran. El que abans es resolvia -o no- amb un parell de clatellots, ara s'intenta resoldre amb una visita al psicòleg. Al capdavant, només aquells que aprenen a ser responsables es mereixen el respecte unànim dels seus conciutadans.

I, tanmateix, la irresponsabilitat no és patrimoni exclusiu dels adolescents. Tot sovint ningú no carrega amb les conseqüències d'una mala decisió que perjudica molta gent. D'això, en qualsevol camp professional -i molt especialment en el de la política i en el de l'economia- en tenim un gavadal d'exemples. No vull semblar demagògic, i vull pensar que bona part de polítics i banquers fan la seva feina amb voluntat de servei, però els qui ocupen càrrecs d'aquesta mena haurien de ser molt curosos a l'hora d'assumir responsabilitats i, sobretot, de no tapar-se mútuament les vergonyes i exigir que els altres també n'assumeixin. El dia que això passi, potser tothom veurà els qui ens dirigeixen com a més respectables i, per tant, seran més respectats. Llavors, com a poble, serem un pas més a prop de la llibertat.